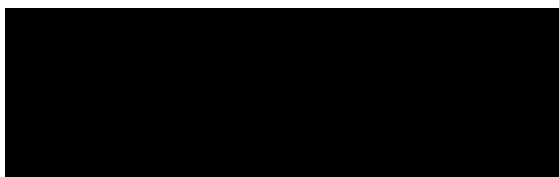

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI
DEPARTAMENT WYCHOWANIA I EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ

Warszawa, 08 lipca 2021 r.

DWEW-WSPE.053.3.2021.JKP

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na pismo (petycja), które wpłynęło do Ministerstwa Edukacji i Nauki 30 czerwca 2021 r. w sprawie nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w *sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli*¹ poprzez nałożenie na nauczycieli - surdopedagogów lub osób podejmujących pracę w charakterze nauczyciela w placówkach dla osób głuchych tj. obligatoryjności w zakresie znajomości polskiego języka migowego na poziomie średniozaawansowanym B1 na podstawie certyfikatu ukończenia kursu/szkolenia, uprzejmie informuję.

Wydawane od 1991 r. rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, na podstawie delegacji zawartej w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. *Karta Nauczyciela*² zawierają przepis, na mocy którego nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie danego rozporządzenia, którzy spełniali wymagania kwalifikacyjne na podstawie dotychczasowych przepisów oraz uzyskali mianowanie, posiadają kwalifikacje w rozumieniu przepisów rozporządzenia. Zatem nie można wprowadzić przepisów, które działałyby wstecznie i zobowiązywałyby do ukończenia kursu i przedłożenia certyfikatu znajomości polskiego języka migowego.

W rozporządzeniu z dnia 25 lipca 2019 r. w *sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*³ w załączniku nr 3 „*Standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu*

---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289

² Dz. U. z 2019 r. poz. 2215, z późn. zm.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 890

nauczyciela pedagoga specjalnego, nauczyciela logopedy i nauczyciela prowadzącego zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka” – w pkt E.2S.W5 wskazano, że absolwent studiów w zakresie wiedzy zna i rozumie podstawy języka migowego, system językowo-migowy (SJM) w kontekście polskiego języka migowego (PJM), daktylografię i ideografię (minimum 200 znaków, obejmujących pojęcia związane z nauczaniem i uczeniem się, szkołą lub placówką systemu oświaty, opieką i wychowaniem). Natomiast w zakresie umiejętności absolwent studiów nauczycielskich powinien potrafić: stosować podstawy języka migowego oraz odróżniać system językowo-migowy (SJM) od polskiego języka migowego (PJM), używać daktylografii i ideografii w ww. wymiarze i zakresie. Przepisy ww. rozporządzenia mają zastosowanie dla cykli kształcenia rozpoczętych od roku akademickiego 2019/2020⁴. W związku z tym, absolwenci studiów nauczycielskich w obszarze surdopedagogiki są odpowiednio przygotowywani w tym zakresie do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością narządu słuchu.

Czynni zawodowo nauczyciele mogą podejmować naukę na kursach polskiego języka migowego na poziomie średniozaawansowanym B1 i uzyskiwać po ich ukończeniu certyfikaty potwierdzające znajomość tego języka na określonym poziomie wyłącznie w systemie doskonalenia zawodowego. Należy podkreślić, że kształcenie przyszłych nauczycieli realizowane jest wyłącznie w uczelniach na podstawie ww. przepisów dotyczących standardów kształcenia nauczycieli. Zatem, kształcenie nauczycieli pedagogów specjalnych w zakresie *edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością słuchową (surdopedagogika)* może mieć miejsce na jednolitych studiach magisterskich na kierunku „pedagogika specjalna”, a także w ramach trzysemestralnych studiów podyplomowych w zakresie *surdopedagogiki*⁵ – ta ostatnia opcja jest

---

⁴ Dotychczas obowiązywał standard kształcenia nauczycieli ujęty w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 stycznia 2012 r. w sprawie *standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* (Dz. U. poz. 131), wydanym w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej. Standard przewidywał kształcenie w zakresie pedagogiki specjalnej – *surdopedagogiki* na studiach pierwszego lub drugiego stopnia na kierunku „pedagogika specjalna”, a także w ramach studiów podyplomowych przeznaczonych dla nauczycieli.

⁵ Zgodnie z ust. 1.1 i ust. 1.2 oraz ust. 1.13 i ust. 1.14 Części I. *Sposób organizacji kształcenia* załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie *standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*. Jednolite studia magisterskie na kierunku „pedagogika specjalna” zostały wprowadzone, na podstawie § 8 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie *studiów* (Dz. U. z 2021 r. poz. 661), dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020, czyli od dnia 1 października 2019 r. Dotychczas kierunek „pedagogika specjalna” był prowadzony na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia.

przeznaczona dla osób już wykonywujących zawód nauczyciela, które pragną uzyskać dodatkowe kwalifikacje z tego zakresu⁶.

Uczelnie, w ramach autonomii programowej, samodzielnie opracowują programy studiów dla poszczególnych kierunków studiów oraz programy studiów podyplomowych w poszczególnych zakresach, a w przypadku studiów i studiów podyplomowych, przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela uwzględniając obligatoryjnie wytyczne standardu kształcenia nauczycieli, w szczególności wskazane w nim efekty uczenia się.

Jednocześnie niezależnie od powyższych informacji pragnę zwrócić uwagę, że jakiegokolwiek wnioski o zmiany w zakresie wprowadzenia dodatkowych wymagań dla nauczycieli surdopedagogów powinny być kierowane przez Zarząd Główny Polskiego Związku Głuchych, który reprezentuje całe środowisko osób z tą niepełnosprawnością.

Z wyrazami szacunku

Marzenna Habib
Zastępca Dyrektora
/ – podpisany cyfrowo/

---

⁶ Zgodnie z ust. 2.4. Część I. *Sposób organizacji kształcenia* załącznika nr 3 do rozporządzenia w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, kształcenie na studiach podyplomowych w zakresie pedagogiki specjalnej (także zatem w zakresie *surdopedagogiki*) przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela może być prowadzone dla osób, które: 1) posiadają kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć, a nie posiadają przygotowania w zakresie pedagogiki specjalnej lub 2) posiadają przygotowanie w zakresie pedagogiki specjalnej i chcą uzyskać przygotowanie w dodatkowym zakresie pedagogiki specjalnej.